

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ІЗ БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ КНР ТА УКРАЇНИ

Освітня діяльність у закладах вищої освіти України та Китайської Народної Республіки спрямована на підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних успішно працювати в обраній професійній сфері. В основу освітньо-професійних програм підготовки «Бакалавр з бізнес-економіки» в закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки та України покладено високі стандарти та вимоги, які полягають у підготовці фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані завдання у сфері економіки на засадах оволодіння системою компетентностей. Дану статтю присвячено компаративному аналізу освітньо-професійних програм підготовки «Бакалавр з бізнес-економіки» п'яти закладів вищої освіти України та Китайської Народної Республіки. У дослідженні зосереджено увагу на з'ясуванні низки складників освітніх програм та навчального процесу. Проаналізовано тривалість освітньо-професійних програм та методичні основи освітнього процесу. Розглянуто етапи навчання та обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітнього ступеня бакалавра. Охарактеризовано компоненти освітньо-професійних програм «Бакалавр з бізнес-економіки» у ЗВО України та Китайської Народної Республіки – навчальні дисципліни загальної та професійної підготовки. Значну увагу присвячено аналізу розподілу обов'язкової та вибіркової компоненти освітньо-професійних програм в українських і китайських закладах вищої освіти. Розглянуто навчальні програми циклу загальної та професійної підготовки, а також проаналізовано перелік обов'язкових та вибіркового навчальних дисциплін. У дослідженні також висвітлено питання практичного спрямування освітніх програм й оцінювання знань студентів.

Ключові слова: економіка, освітньо-професійна програма, бакалавр, навчальні дисципліни, обов'язкова та вибіркова компоненти, загальна та професійна підготовка.

Економіка становить один із найважливіших складників фінансової системи держави, незважаючи на те, чи перебуває країна у стані економічного занепаду чи процвітання. Системний підхід до економіки як до складного багатофакторного процесу, який розвивається в широкому соціальному контексті, ґрунтується на аналізі малих (мікроекономіка) і глобальних (макроекономіка) економічних чинників.

Стрімке зростання малих та середніх підприємств у всіх галузях промисловості, що носить глобальний характер, зумовило низку проблем, розв'язання яких потребує професійних економічних знань. Ураховуючи значний попит на ринку праці на фахівців, які здобули економічну освіту, цей чинник надає чималі перспективи для випускників ЗВО в державному та приватному секторах численних галузей. Заклади вищої освіти всіх економічно розвинутих держав пропонують широкий діапазон економічних спеціальностей, серед яких: економіка бізнесу, фінансова економіка, економіка праці, міжнародна економіка, економіка навколишнього середовища, економіка розвитку, економетрика та багато інших споріднених спеціальностей [4; 9; 11].

Питанням освітніх програм, спрямованих на підготовку фахівців-економістів, та порівняльного аналізу програм підготовки бакалаврів з «Бізнес-економіки» присвячено чимало праць [1–3; 6–11]. Проте дослідження освітньо-професійних програм, їхньої предметної області та компетенцій бакалавра з бізнес-економіки є актуальною темою, яка недостатньо висвітлена в публікаціях.

Метою статті є проведення компаративного аналізу освітньо-професійних програм «Бакалавр з бізнес-економіки» для на прикладі закладів вищої освіти України та Китайської Народної Республіки.

Слід зазначити, що не лише у ЗВО України та КНР спеціальність «Економіка», яка пов'язана з комерційною діяльністю, має різні спеціалізації, незважаючи на схожі дисципліни та програми. Така спеціалізація економіки, як «Бізнес-економіка», може мати різні назви: фінансова економіка, економіка підприємства, економіка праці, міжнародна економіка тощо. Таким чином, розглядаючи освітньо-професійні програми зі спеціалізації «Бізнес-економіка», об'єднуємо їх терміном «Бізнес-економіка».

Для компаративного аналізу освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів із бізнес-економіки було обрано п'ять університетів України та п'ять – КНР (табл. 1).

В основу освітньо-професійних програм підготовки «Бакалавр з бізнес-економіки» в університетах КНР та України покладено високі стандарти та вимоги, які полягають у підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних оптимізувати всі економічні знання та навички з метою покращення добробуту та процвітання економічних суб'єктів та споживачів [1; 5; 11]. Термін навчання для здобуття освітнього рівня «бакалавр» у ЗВО України й Китайської Народної Республіки за часом тривалості освітньої програми, а отже, за терміном навчання, майже не відрізняються. Як бачимо в таблиці 1, де подано досліджені українські та китайські ЗВО, освітньо-професійна програма, як правило, триває чотири роки. Проте в закладах вищої освіти України мінімальний термін навчання може становити три роки та десять місяців.

Навчальний процес побудовано на застосуванні новітніх технологій та візуалізації інформації під час проведення контактних занять із використанням інтерактивних, комбінованих і проблемних лекцій, бізнес-

Таблиця 1

**Тривалість освітньо-професійної програми «Бакалавр з бізнес-економіки»
в закладах вищої освіти України та КНР**

Країна	Заклад вищої освіти	Термін навчання
Україна	Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана	4 роки
	Одеська національна академія зв'язку імені О. С. Попова (Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту)	3 роки 10 місяців
	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (м. Харків)	4 роки
	Донецький національний університет імені Василя Стуса (економічний факультет)	3 роки 10 місяців
	Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (факультет економіки моря; м. Миколаїв)	4 роки
КНР	Пекінський університет (школа економіки)	4 роки
	Університет Цінхуа (Інститут економіки та менеджменту; м. Пекін)	4 роки
	Шанхайський університет міжнародного бізнесу та економіки	4 роки
	Університет Гонконгу (факультет бізнесу та економіки)	4 роки
	Китайський університет Гонконгу (Шеньчженьський фінансовий інститут)	4 роки

симуляторів, кейс-методів, семінарів-дискусій з елементами аналізу, презентацій-обговорень. Вагомим складником освітньо-професійної програми є практичні навички, які студенти мають можливість реалізувати у співробітництві з провідними фахівцями українських і зарубіжних наукових інституцій, консалтингових, інвестиційних та IT-компаній, бізнес-структур, фахівці яких залучаються до навчального процесу [1].

У закладах вищої освіти КНР освітньо-професійні програми «Бакалавр з бізнес-економіки» також спрямовано на надання майбутнім фахівцям у сфері економіки ґрунтовних теоретичних і практичних знань та навичок. Проте, на відміну від українських ЗВО, де практичний складник не передбачає додаткової вибіркової компоненти в навчальній програмі, у китайських закладах вищої освіти вона складається і з обов'язкового модуля практики, що фокусується на навчанні та розвитку практичних здібностей студентів, і факультативного, спрямованого на підвищення конкурентоспроможності та адаптації студентів до міжнародного бізнесу [11].

Як показав аналіз освітньо-професійних програм «Бакалавр з бізнес-економіки», в закладах вищої освіти України та Китайської Народної Республіки і методичні аспекти навчального процесу подібні [1–3; 5; 11]. Зокрема, в українських та китайських ЗВО застосовуються такі методи навчання: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, математичні та статистичні методи економічного аналізу, економіко-математичне моделювання, інформаційно-комунікаційні технології досліджень, розповсюдження, та презентацій результатів досліджень.

Для здобуття студентом якісної та сучасної освіти в закладах вищої освіти України й КНР застосовують сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, необхідні для економічної діяльності. Лекційні аудиторії та приміщення для практичних занять оснащені обладнанням для презентацій та виходу в Інтернет, комп'ютерні класи укомплектовані програмним забезпеченням із базових дисциплін, кабінети для занять з іноземних мов обладнано спеціальними технічними засобами для відтворення відео- та аудіоматеріалів, а приміщення для проведення круглих столів і наукових семінарів – технічними засобами для демонстрації відеоматеріалів.

У закладах вищої освіти України й КНР бакалаврат поділено на два етапи. Упродовж перших двох років студенти опановують базову навчальну програму в галузі загального менеджменту й економіки, а наприкінці другого року кожен студент обирає поглиблену спеціалізацію, яка передбачена освітньо-професійними програмами кожного ЗВО й охоплює такі ключові напрями: управління інформацією та інформаційні системи, економіка і фінанси та бухгалтерський облік.

Випускники українських і китайських ЗВО після закінчення програми навчання «Бакалавр з бізнес-економіки» отримують ґрунтовні знання про природу та динаміку економічних процесів і явищ, оволодівають сучасними методами економічного аналізу, інструментами забезпечення конкурентоспроможності підприємств і їхньої продукції, здатні планувати й розробляти стратегії діяльності підприємства, управляти його персоналом і витратами. Отримані знання дозволяють випускникам виконувати професійну роботу в різних лінійних і функційних підрозділах підприємств усіх форм власності та організаційно-правових форм, зокрема виконувати такі професійні обов'язки: дилерів (біржові торговці за власний кошт) та брокерів (посередники) із заставних та фінансових операцій, страхових агентів, агентів з торгівлі майном, оцінювачів та аукціоністів, фахівців у галузі фінансів та торгівлі, агентів із зайнятості та трудових контрактів, помічників керівників [1; 6; 11].

Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Бізнес-економіка» на базі повної загальної середньої освіти, в досліджених закладах вищої освіти України становить 240 кредитів ЄКТС. В університетах КНР обсяг кредитів не відрізняється від українських і також становить 240 кредитів ЄКТС.

Рисунок 1 ілюструє відсоткове співвідношення обов'язкової та вибіркової компонент освітньо-професійної програми «Бакалавр з бізнес-економіки», яке характерне для українських та китайських закладів вищої освіти. Як бачимо з рисунка 1, в українських ЗВО обов'язкова компонента може сягати максимальних

показників 79 %, тоді як у китайських – 71 %, а мінімальний показник обов’язкових дисциплін в закладах вищої освіти України й КНР становить 65 %. Відповідно, вибіркові (факультативні) навчальні дисципліни в освітньо-професійній програмі становлять мінімальну кількість 21 % для українських ЗВО та 29% для китайських, а максимальний показник однаковий для навчальної програми закладів вищої освіти України й КНР. Слід зауважити, що, попри схожий підхід до переліку навчальних дисциплін у китайських ЗВО до навчальної програми, обов’язково включено вивчення марксистських теорій, особливостей національного менталітету та моралі.

В українських ЗВО компоненти обов’язкової і вибіркової програм складаються із *циклу загальної підготовки* та *циклу професійної підготовки*, які включають гуманітарні та фундаментальні предмети. Окрім того, до навчальної програми входить практична підготовка, яка передбачає, зокрема, написання курсових робіт та проходження виробничої та переддипломної практик. Щонайменше 50 % обсягу освітньо-професійної програми в закладах вищої освіти України складає *цикл загальної підготовки*, який спрямовано на отримання базових знань – забезпечення формування загальних та фахових компетентностей за спеціальністю. Не більше 50 % обсягу освітньої програми відведено на *цикл професійної підготовки*, який спрямований на формування компетентностей за спеціалізацією (близько 25 %) та індивідуальної траєкторії навчання студентів (не менш ніж 25 %).

Освітньо-професійна програма «Бакалавр з бізнес-економіки» в закладах вищої освіти КНР складається із п’яти модулів, а саме: загального базового модуля, орієнтованого на здобуття загальних знань; загального базового дисциплінарного модуля, орієнтованого на розширення та зміцнення професійної бази, підвищення теоретичних знань студентів та адаптації до роботи; модуля спеціального курсу, орієнтованого на здобуття спеціальних фахових знань; факультативного модулю, спрямованого на оптимізацію структури знань студентів та підвищення їхніх всебічних якостей, адаптації їх до міжнародного бізнесу та конкурентоспроможності; модулю практики, який фокусується на навчанні та формуванні практичних здібностей студентів і включає імітаційне навчання, планування та розвиток кар’єри, військову підготовку, соціальну практику, курсові роботи, стажування та випускні роботи. На п’ять модулів припадає відповідно 40 %, 11,6 %, 20 %, 12,3 % та 16,1 % обсягу освітньої програми. Таке співвідношення модулів у навчальній програмі в університетах КНР збігається зі співвідношенням в українських ЗВО, тобто базові навчальні дисципліни *циклу загальної підготовки* складають трохи більше 50 % обсягу освітньо-професійної програми, а 48,4 %, відповідно, становить *цикл професійної підготовки*.

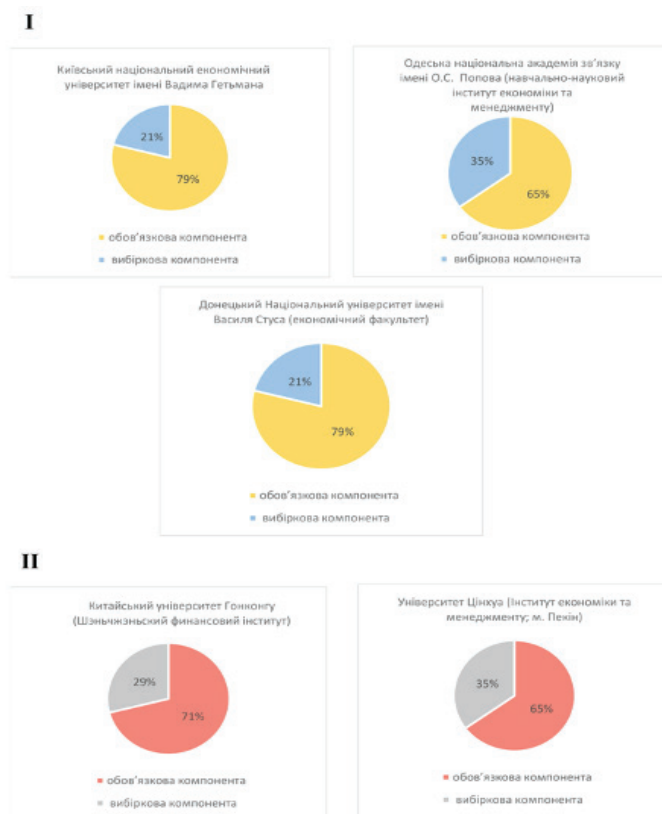

Рис. 1. Відсоткове співвідношення обов’язкової та вибіркової компонент освітньо-професійної програми «Бакалавр з бізнес-економіки» в закладах вищої освіти: I – України, II – КНР

Аналіз програм у сфері підготовки економістів в обраних ЗВО України дозволив простежити таку тенденцію. За таблицею 2, де подано три заклади вищої освіти та обов'язкові навчальні дисципліни, одне з найвагоміших значень серед дисциплін непрофесійного спрямування відведено іноземній мові та вищій математиці, які за обсягом кредитів посідають чільне місце серед інших дисциплін.

Якщо ж розглядати освітньо-професійні програми «Бакалавр з бізнес-економіки» в закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки, обсяг обов'язкових навчальних дисциплін, їх перелік та кількість кредитів за кожен предмет істотно відрізняються від дисциплін українських ЗВО. Як показано в таблиці 3, де для зіставлення було обрано два заклади вищої освіти КНР у сфері підготовки економістів – Інститут економіки та менеджменту університету Цінхуа в місті Пекін та Шеньчженьський фінансовий інститут китайського університету Гонконгу, базові дисципліни у цих двох ЗВО значно відрізняються.

Таблиця 2

Перелік обов'язкових дисциплін освітньо-професійної програми «Бакалавр з бізнес-економіки» в закладах вищої освіти України

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана		Одеська національна академія зв'язку імені О. С. Попова (Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту)		Донецький національний університет імені Василя Стуса (економічний факультет)	
Навчальні дисципліни	кк	Навчальні дисципліни	кк	Навчальні дисципліни	кк
Іноземна мова	10	Іноземна мова	5	Іноземна мова	9
Вища математика	10	Вища математика	7	Вища математика та теорія ймовірностей	8
Філософія	4	Філософія	3	-	
Прикладна інформатика	4	Інформатика	6	-	
Право	4	Правознавство	3	-	
Українознавство	5	Історія України та української культури	3	-	
Соціологія	4	Соціологія та політологія	6	Соціологічні дослідження	4
Політологія	4	-		-	
Психологія та педагогіка	4	Психологія	4	Конфліктологія	4
Мікроекономіка	5	Мікроекономіка	4	Мікроекономіка	4,5
Макроекономіка	5	Макроекономіка	4	Макроекономіка	4
Статистика	5	Статистика	3	Статистика	5
Бухгалтерський облік	5	Бухгалтерський облік	4	Бухгалтерський облік	4
Маркетинг	5	Маркетинг	4	Маркетинг	4
Менеджмент	5	Менеджмент	4	Менеджмент	4
Проектний аналіз	4	Проектний аналіз	4	Проектний аналіз	4
Економіка підприємства	10	Економіка підприємства	10	Економіка підприємства	8
Економіка праці та соціально-трудові відносини	5	Економіка праці та соціально-трудові відносини	4	Економіка праці та соціально-трудові відносини	4
Фінанси	5	Фінанси	4	Фінанси. Гроші і кредит	
Інформаційні системи і технології	4	Інформаційні системи і технології на підприємстві	3	Інформаційні технології в економіці та управлінні	5
Стратегія підприємства	5	Стратегія підприємства	5	Стратегія та інновації	4
Економіка інновацій	5	Економіка та організація інноваційної діяльності	4	Економіка і організація інноваційної діяльності	4
Міжнародна економіка	5	Міжнародна економіка	4	Міжнародні економічні відносини	4
Планування діяльності підприємства	4	Планування і контроль на підприємстві	5	Формування бізнес-моделі підприємства	4
-		Економетрія	3	Економетрика	4,5
Прикладне моделювання	5	Економіко-математичні методи та моделі	7	-	
Потенціал і розвиток підприємства	4	Потенціал і розвиток підприємства	5	-	
Національна економіка	4	Регіональна економіка	3	-	
Управління витратами	4	Управління витратами	5	-	
-		-		Пакети прикладних програм у бізнес-аналітиці	4
-		-		Просторова економіка	4,5
-		-		Історія економіки	4
-		-		Бізнес-економіка	8
-		-		Політична економія	4
-		-		Системи прийняття рішень	5
-		-		Бізнес-аналітика	8,5

Примітка: кк – кількість кредитів

Аналіз базових дисциплін освітньо-професійних програм «Бакалавр з бізнес-економіки» (табл. 2 і 3) дає змогу стверджувати, що обсяг обов'язкових предметів у закладах вищої освіти України та КНР відрізняються; в українських ЗВО, як видно з таблиці 2, їх значно більше. Проте ядро програми у сфері підготовки економістів у всіх досліджених ЗВО України та КНР складається з однакових за своєю сутністю дисциплін: економічна теорія, мікроекономіка, макроекономіка, економіка та фінанси підприємства, менеджмент, фінансова система, економічна статистика, бухгалтерський облік та аудит, економічний аналіз діяль-

**Перелік обов'язкових дисциплін освітньо-професійної програми «Бакалавр з бізнес-економіки»
в закладах вищої освіти КНР**

Університет Цінхуа (Інститут економіки та менеджменту; м. Пекін)		Китайський університет Гонконгу (Шеньчженьський фінансовий інститут)	
Навчальні дисципліни	кк	Навчальні дисципліни	кк
Основи бухгалтерського обліку	3	Вступ до бухгалтерського обліку	3
Проміжна макроекономіка	3	Проміжна макроекономічна теорія	3
Економетрика	3	Вступ до економетрики	3
		Проміжна економетрика	3
Принцип та застосування бази даних	3	Базова статистика	3
Корпоративні фінанси	3	Фінансовий менеджмент	3
Основи економіки	3	Базова мікроекономіка	3
Вступ до інформаційного менеджменту	2	Базова макроекономіка	3
Політична економіка	3	Кількісні методи політичної оцінки	3
Динамічні системи: аналіз та управління	3	Проміжна мікроекономічна теорія	3
Управління виробництвом та експлуатацією	3	Вступ до мікроекономіки	3
Експертні системи та системи підтримки прийняття рішень	2	Вступ до макроекономіки	3
Системний аналіз та проєктування	2	Теорія ігор і стратегія бізнесу	3
Операційні дослідження	3	Лінійна алгебра	3
Структури даних	3	Числення для економічного аналізу	3
Об'єктно-орієнтовані методи аналізу та проєктування	2		
Інформаційні системи управління	2		
Мова комп'ютерного програмування	2		
Комп'ютерні мережі	3		
Архітектура комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення систем	3		

ності підприємства, економічна політика. Якщо ж розглядати навчальні дисципліни, які є вибірковими (факультативними), то хоча перелік та кількість предметів професійної підготовки студентів закладів вищої освіти України та Китаю відрізняються, але спільним є те, що ці предмети мають практичне спрямування на здобуття знань у сфері інформаційних технологій. [1–3; 6; 11]. У ході дослідження встановлено, що відсоткове співвідношення обов'язкової та вибіркової компонент освітньо-професійної програми «Бакалавр з бізнес-економіки» має спільну тенденцію, оскільки обов'язкова компонента (65–79 %) істотно переважає над вибірковою (факультативною) компонентою (21–29 %). Унаслідок детального аналізу виявлено, що частки предметів загальної та професійної підготовки в навчальній програмі досліджених ЗВО КНР та України майже не відрізняються. В українських і китайських закладах вищої освіти дисципліни розподіляються приблизно 50 % на 50 %.

Контроль знань студентів, як показало дослідження, є однаковим у закладах вищої освіти КНР та України. В основу цього контролю покладено кредитно-модульну систему організації навчального процесу. Вивчення атестаційного процесу освітньо-професійної програми зі спеціальності «Бакалавр з бізнес-економіки» показало, що атестація випускників закладів вищої освіти України й КНР відбувається за однаковим алгоритмом. Атестація випускників освітньо-професійної програми зі спеціальності «Бакалавр з бізнес-економіки» в досліджених ЗВО України та КНР проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи бакалавра та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації «Бакалавр з бізнес-економіки» [1–3, 11].

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що, попри схожість освітньо-професійних програм «Бакалавр із бізнес-економіки», в досліджених ЗВО України та КНР є окремі істотні відмінності. Зокрема, на відміну від закладів вищої освіти України, до переліку навчальних дисциплін у китайських університетах до навчальної програми обов'язково включено вивчення марксистських теорій, особливостей національного менталітету та моралі. Окрім того, в закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки обсяг обов'язкових навчальних дисциплін, їх перелік та кількість кредитів за кожен предмет значно відрізняються від дисциплін українських ЗВО. Також відмінністю в освітній програмі циклу професійної підготовки є те, що в українських закладах вищої освіти практичний складник не передбачає додаткової вибіркової компоненти, а в китайських ЗВО вона складається і з обов'язкового модуля практики, що фокусується на навчанні та розвитку практичних здібностей студентів, і факультативного, спрямованого на підвищення конкурентоспроможності та адаптації студентів до практики міжнародного бізнесу.

Використана література:

1. Артюшина М. В. Психологічні та педагогічні основи підготовки студентів економічних спеціальностей до інноваційної діяльності. Київ : КНЕУ, 2009.
2. Базилевич В. Д. Економічна теорія. Політекономія: Практикум : навчальний посібник. Київ : Знання, 2010.
3. Башнянин Г. І. Економічні системи (Т. 2). Львів : Вид-во комерційної академії України, 2011.
4. Кабінет Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах» № 266 від 29.04.2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.12.2020).
5. Сергійчук І. М. Китай у нові та новітні часи: Практикум : навчальний посібник. Суми : ВТД Університетська книга, 2011.

6. Черняк О. І., Захаченко П. В. Сучасні концепції прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем. Бердянськ : Ткачук О. В., 2013.
7. Bartoloni, E., & Baussola, M. Financial performance in manufacturing firms: A comparison between parametric and non-parametric approaches. *Business Economics*. 2014. 49, 32–45.
8. Hall, B. H. (2002). The financing of research and development. *Oxford Review of Economic Policy*, 18(1), 35–51. URL : <https://doi.org/10.1093/oxrep/18.1.35>.
9. Kantor, J. (2008). Monitoring of business economics. *Acta Montanistica Slovaca Ročník*, 13(2), 267–277.
10. Lamont, O., Polk, C., & Saa'-Requejo, J. (2001). Financial constraints and stock returns. *Review of Financial Studies*, 4(1), 529–544.
11. Zhao, H. (2010). Economics education in China. *International Journal of Pluralism and Economics Education*, 1(4), 303–316. URL : <https://doi.org/10.1504/IJPEE.2010.03797>.

References:

1. Artiushyna, M. V. (2009). Psykholohichni ta pedahohichni osnovy pidhotovky studentiv ekonomichnykh spetsialnostei do innovatsiinoi diialnosti [Psychological and pedagogical bases of preparation of students of economic specialties for innovative activity]. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian]
2. Bazylevych, V. D. (Ed.). (2010). Ekonomichna teoriia. Politekonomiia: Praktykum: Navchalnyi posibnyk [Economic theory. Political economy: Practical textbook]. Kyiv: Znannia. [in Ukrainian]
3. Bashnianyn, H. I. (Ed.). (2011). Ekonomichni systemy [Economic systems], (Vol. 2). Lviv: Vyd-vo komertsiiinoi akademii Ukrainy. [in Ukrainian]
4. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2015). Postanovy Kabinetu Ministriv «Pro zatverdzhennia haluzei znan i spetsialnostei, za yakymy zdiisniuetsia pidhotovka fakhivtsiv u vyshchykh navchalnykh zakladakh» № 266 vid 29.04.2015 r. [Resolution of the Cabinet of Ministers "On approval of branches of knowledge and specialties for which training is carried out in higher educational institutions" № 266 of 29.04.2015] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 13.12.2020).
5. Serhiichuk, I. M. (2006). Kytai u novi ta novitni chasy: Praktykum: Navchalnyi posibnyk [China in new and modern times: Practical textbook]. Sumy: VTD Universytetska knyha. [in Ukrainian]
6. Cherniak, O. I., & Zakharchenko, P. V. (Eds.). (2013). Suchasni kontseptsii prohnozuvannia rozvytku skladnykh sotsialno-ekonomichnykh system. [Modern concepts of forecasting the development of complex socio-economic systems]. Berdiansk: Tkachuk O. V. [in Ukrainian]
7. Bartoloni, E., & Baussola, M. (2014). Financial performance in manufacturing firms: A comparison between parametric and non-parametric approaches. *Business Economics*, 49, 32–45. [in English]
8. Hall, B. H. (2002). The financing of research and development. *Oxford Review of Economic Policy*, 18(1), 35–51. <https://doi.org/10.1093/oxrep/18.1.35> [in English]
9. Kantor, J. (2008). Monitoring of business economics. *Acta Montanistica Slovaca Ročník*, 13(2), 267–277. [in English]
10. Lamont, O., Polk, C., & Saa'-Requejo, J. (2001). Financial constraints and stock returns. *Review of Financial Studies*, 4(1), 529–544. [in English]
11. Zhao, H. (2010). Economics education in China. *International Journal of Pluralism and Economics Education*, 1(4), 303–316. <https://doi.org/10.1504/IJPEE.2010.03797>. [in English]

Tsytsiura K. V. Comparative analysis of educational and professional programs for bachelors' professional training in Business Economics in Chinese and Ukrainian universities

Educational activities in university education institutions of Ukraine and the People's Republic of China are aimed at training of highly qualified specialists capable of successfully working in the chosen professional sphere. The educational and professional training programs «Bachelor of Business Economics» in both Chinese and Ukrainian universities are based on high standards and requirements, which are to train professionals able to solve practical problems and complex specialized tasks in the field of economics on the basis of mastering the system of competencies. This article is devoted to a comparative analysis of educational and professional training programs «Bachelor of Business Economics» in five universities of Ukraine and China. The study focuses on elucidating a number of components of the educational programs and learning process. The duration of educational and professional programs and methodical bases of educational process are analyzed. The stages of study and the amount of ECTS credits required to obtain a bachelor's degree are considered. The components of educational and professional programs «Bachelor of Business Economics» in the universities of Ukraine and China such as academic disciplines of general and professional training are described. The peculiarities of the educational program concerning the cycle of general and professional training and its volume are considered. The disciplines of general and professional training as components of the educational-professional program «Bachelor of Business Economics» in the universities of Ukraine and China are detailed. Considerable attention is paid to the analysis of the distribution of compulsory and elective components of educational and professional programs in Ukrainian and Chinese university education institutions. The curricula of the cycle of general and professional training are considered. The list of compulsory and elective disciplines is analyzed. The research also covers the issues of practical orientation of educational programs and assessment of students' knowledge.

Key words: *economics, educational and professional program, Bachelor, academic disciplines, compulsory and elective components, general and professional training.*